

## III

(Valmistavat säädökset)

## EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

## 523. TÄYSISTUNTO 22. JA 23. HELMIKUUTA 2017

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Avaruusstrategia Euroopalle”**

(COM(2016) 705 final)

(2017/C 209/03)

Esittelijä: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

|                                              |                                                            |
|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| Lausuntopyyntö                               | Euroopan komissio, 26.10.2016                              |
| Oikeusperusta                                | Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla |
| Vastaava erityisjaosto                       | ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus”                   |
| Hyväksyminen erityisjaostossa                | 9.3.2017                                                   |
| Hyväksyminen täysistunnossa                  | 30.3.2017                                                  |
| Täysistunnon nro                             | 524                                                        |
| Äänestystulos                                | 199/02/03                                                  |
| (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä) |                                                            |

## 1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK pitää tervetulleena Euroopan komission tiedonantoa ”Avaruusstrategia Euroopalle” ja kannattaa ehdotettuja suuntaviivoja. Näihin sisältyy joitain uusia elementtejä, mm. avaus kansalaisyhteiskunnan suuntaan, keskittyminen pk-yrityksiin, sysäys tutkimukselle ja kehittämiselle sekä tarve varmistaa avaruustoimien riittävä rahoitus, myös yksityistä pääomaa mobilisoimalla.

1.2 ETSK kannustaa komissiota jatkamaan tällä tiellä ja asettamaan tavoitteensa entistä korkeammalle. Tiedonannon ensimmäisen osan otsikkona on ”Avaruudesta yhteiskunnalle ja EU:n taloudelle saatavan hyödyn maksimointi” ja siihen sisältyy lukuisia komitean ”avaruus ja yhteiskunta” -hankkeensa puitteissa esittämiä suosituksia.

1.3 ETSK ymmärtää avaruuteen perustuvien voimavarojen kaksitahoisen luonteen. Komitea toistaa kuitenkin voimakkaan tukensa avaruuspolitiikalle, joka on suuntautunut **siviilitarkoituksiin** (rauha ja yhteistyö), ja tunnustaa avaruusseurantajärjestelmien merkityksen yleisen turvallisuuden kannalta. Tämä kaksoiskäyttö on yksi Euroopan kansalaisten hyvinvoinnin turvaamiseen tähtäävien yhdenmukisten ja harmonisoitujen politiikkojen menestyksen avain.

1.4 Tarkkuudessa ja luotettavuudessa tähän mennessä saavutetut erinomaiset tulokset huomioon ottaen ETSK toivoo, että komissio laatii asetuksen, jonka myötä Galileon käytölle satelliittipaikannusjärjestelmänä annetaan Euroopassa prioriteettiasema ja joissain erityistapauksissa ensisijainen asema.

1.5 Tuleville vuosille suunnitellut investoinnit ovat riittäviä Copernicus- ja Galileo-ohjelmille, mutta ne on taattava. Ensi vuonna käynnistetään keskustelu EU:n uudesta monivuotisesta rahoituskehiksestä, ja komitea toivoo, että siinä osoitetaan lisävaroja ilmastomuutoksen, turvallisuuden ja ulkoisia uhkia vastaan suojautumisen asettamien uusien haasteiden kohtaamiseen. Horisontti 2020 -ohjelmaa ja rakennerahastoja voitaisiin käyttää avaruusalan kehittämistoimien tukemiseen.

1.6 ETSK pyytää Euroopan komissiota etsimään yhdessä Euroopan investointipankin kanssa uusia rahoitusvaihtoehtoja, joilla yksityisiä sijoittajia voidaan kannustaa avaruusalan huomioimiseen. Tässä tarkoituksessa komissio voisi edistää yhteistyötä järjestämällä asianomaisten yksittäisten jäsenvaltioiden tasolla tapaamisia, joihin kutsuttaisiin pankkeja, institutionaalisia sijoittajia ja yrityksiä tarkastelemaan uusia investointimuotoja, myös avaruusklustereita.

1.7 ETSK katsoo, että ainoa keino varmistaa EU:n avaruusstrategian pitkän aikavälin menestys on kaikkien jäsenvaltioiden aktiivinen osallistuminen. Se voidaan saavuttaa konkreettisilla ja kohdistetuilla valmiuksien kehittämistoimilla, joilla pyritään tukemaan erityisesti avaruusalan kapasiteettiensa ja intressiensä kehittämistä aloittelevia jäsenvaltioita. Toimenpiteiden toteuttaminen voidaan käynnistää muun muassa järjestämällä koulutustilaisuuksia, tietoisuuden lisäämiseen tähtääviä tapahtumia, (sekä teknisiä että käyttäjäsuuntautuneita) kuulemisia ja demonstrointihankkeita ja toteuttamalla alueellisia aloitteita, edistyneiden ja aloittelevien jäsenvaltioiden välisiä synergioita sekä muita toimenpiteitä, jotka on räätälöity jäsenvaltioiden tarpeisiin.

1.8 Avaruustoiminnan avulla saatuun tietoon ja dataan liittyviä hyötyjä koskeva koulutus ja kansalaisvalistus ovat erittäin oleellisia. Olisi myös tärkeää sisällyttää avaruuteen liittyvä toiminta koulujen, yliopistojen ja jatkokoulutusohjelmien opetussuunnitelmiin.

1.9 Teknikkojen ja insinöörien koulutuksella on ratkaiseva merkitys Euroopan teollisuuden tulevaisuuden kannalta. Euroopan avaruusstrategian kulmakiviksi on asetettava työmarkkinoiden vahvistaminen, harjoituksiin ja testeihin tarvittavan infrastruktuurin parantaminen, osaamiskeskukset ja elinikäinen oppiminen sekä avaruustieteellisen tieto- ja osaamistason jatkuva kohentaminen.

1.10 Tähän liittyen komitea toivoo, että komissio kokeilisi mahdollisuutta luoda yksi ainoa portaali, jolla esiteltäisiin kaikki eri järjestöjen ja virastojen toteuttamat toimet. Portaalien tulisi olla avoin kaikille kiinnostuneille kansalaisille ja toimijoille ja siinä tulisi tuoda esiin kaikkien meneillään olevien toimien hyödyt sekä esitellä avaruustalouden etenkin pk-yrityksille mahdollisesti tarjoamat tilaisuudet.

1.11 Komitea on nostonut hiljattain eurooppalaisesta pilvipalvelualoitteesta antamassaan lausunnossa <sup>(1)</sup> esiin ongelmat, ”jotka estävät Eurooppaa hyödyntämästä datan tarjoamia mahdollisuuksia. Erityisesti voidaan mainita yhteentoimivuuden puute, rakenteiden hajanaisuus ja niiden vastahakoisuus muiden panosten ja vaihdon suhteen”. Samat ongelmat esiintyvät selkeästi myös EU:n avaruusjärjestelmän maanpäällisessä infrastruktuurissa, ja ne on ratkaistava mahdollisimman pikaisesti.

1.12 Euroopassa on erinomainen infrastruktuuri satelliittien laukaisuun, ja uuden sukupolven kantoraketit, kuten Ariane ja Vega, tuovat huomattavia säästöjä, mikä on osittain jäsenvaltioiden lisääntyneen yhteistyön ansiota. Uudelleen käytettävien kantorakettien kehittäminen johtaa huomattavaan kustannusten vähenemiseen ja mahdollistaa avaruustoiminnan myös niille maille, joilla ei ole varaa tehokkaaseen infrastruktuuriin ulkoavaruudessa.

1.13 Kiinnostus käyttää viestintä- ja seurantarjestelmissä pieniä satelliitteja on kasvussa. Jo pelkästään maanseuranta-markkinoilla piensatelliittien markkinoiden odotetaan kasvavan merkittävästi uusien sovellusten myötä. Näin ollen on tärkeää, että EU keskittyy mini- ja nanosatelliittien kehittämiseen näiden markkinoiden hyödyntämiseksi. Samalla se on mahdollisuus paitsi pienille jäsenvaltioille myös yksityisille toimijoille. ETSK korostaa kuitenkin, että maanpintaa valvovien edullisempien satelliittien lisääntyminen johtaa valtaviin tietomäärien kertymiseen. On huolehdittava jokaisen kansalaisen ja käyttäjän yksityiselämän suojelusta säntillisen valppauden ja huolellisen sääntelyn avulla <sup>(2)</sup>.

<sup>(1)</sup> EUVL C 487, 28.12.2016, s. 86 (kohta 3.5).

<sup>(2)</sup> Ks. ETSK:n lausunto EUVL C 125, 21.4.2017, s. 51

1.14 Avaruusinfrastruktuurin taattu käyttömahdollisuus ja turvallisuus kuuluvat painopisteisiin, joita komission on tarkasteltava. Yhteistyö muiden maiden kanssa on oleellista, jotta voidaan välttää ryntäys suotuisimmille kiertoradoille ja kiinnostuksen puute avaruusromuongelman hallinnointiin. Ulkoavaruuden hallinnointiin liittyviä diplomaattisia toimia on siksi lisättävä. Lisäksi ETSK suosittaa, että EU edistää innovointia avaruusrumun poistamisen alalla.

1.15 Maailmanlaajuisella tasolla vastikään pidetyissä tapaamisissa <sup>(3)</sup> on myös korostettu tällaisen yhteistyön merkitystä. Tässä yhteydessä on tunnistettu neljä pilaria: talous, yhteiskunta, käyttömahdollisuus ja diplomatia. Nämä kysymykset ovat aina olleet ETSK:n huomion kohteena ja komitea on oma-aloitteisesti korostanut niiden merkitystä talouden ja yhteiskunnan kannalta.

1.16 Tarvitaan siis dataa koskevaa uutta lähestymistapaa, jolla helpotetaan pk-yritysten datankäyttömahdollisuuksia, valistetaan kansalaisia ja pk-yrityksiä mahdollisuudesta päästä käsiksi näihin massadatan tietokanaviin ilman syrjivää kohtelua, parannetaan suojelua kyberhyökkäyksiä vastaan ja kehitetään jatkuvasti uusia sovelluksia kohdennettujen aloitteiden avulla, joissa hyödynnetään eurooppalaisten tutkijoiden, korkeakoulujen ja yritysten luovuutta. ETSK korostaa, että Århusin yleissopimuksen mukaan massadatan käyttöä ympäristönsuojelutarkoituksiin on helpotettava ja kustannusten on oltava kohtuullisia.

## 2. Komission ehdotuksen pääkohdat

2.1 EU:lla on tätä nykyä maailman toiseksi suurin avaruusalan julkinen budjetti, ja se on Euroopan suurin laukaisupalvelujen institutionaalinen asiakas. Se omistaa maailmanluokan avaruusjärjestelmiä, kuten maanseurantaohjelma Copernicus ja satelliittinavigoinnin ja -paikannuksen alalla EGNOS ja Galileo. EU yksinään investoi vuosina 2014–2020 avaruustoimintaan 12 miljardia euroa.

2.2 Avaruusteknologioista on tullut välttämättömiä Euroopan kansalaisten elämässä. Lisäksi avaruuspohjaiset ratkaisut tuovat hyötyjä hyvin monenlaisissa konteksteissa, muun muassa katastrofihallinnassa, maataloudessa, liikenteessä, energiainfrastruktuurissa ja maailmanlaajuisissa haasteissa. Avaruusteknologia, -data ja -palvelut voivat tukea monia EU:n toimintapolitiikkoja ja keskeisiä poliittisia pyrkimyksiä. Avaruudella on myös strategista merkitystä Euroopalle: ala vahvistaa EU:n roolia maailmanlaajuisena toimijana, tarjoaa voimavaroja turvallisuudelle ja puolustukselle ja auttaa lisäämään työpaikkoja, kasvua ja investointeja. Euroopalla on menestyvä satelliittiteollisuus, jolla on noin 33 prosentin osuus avoimista maailmanmarkkinoista sekä dynaamiset tuotantoketjun loppupään palvelut, joiden tarjoajista iso osa on pk-yrityksiä. Vuonna 2014 Euroopan avaruustalouden arvoksi arvioitiin 46–54 miljardia euroa, mikä on noin 21 prosenttia koko maailman avaruussektorin arvosta.

2.3 Komissio ehdottaa SEUT-sopimuksen 189 artiklan perusteella Euroopalle uutta avaruusstrategiaa, jolla on neljä strategista päämäärää:

A. Avaruudesta yhteiskunnalle ja EU:n taloudelle saatavan hyödyn maksimointi

- a) Avaruuspalvelujen ja avaruusdatan laajemman käytön edistäminen
- b) EU:n avaruushjelmien edistäminen ja uusien käyttäjien tarpeisiin vastaaminen

B. Maailmanlaajuisesti kilpailukykyisen ja innovatiivisen eurooppalaisen avaruusalan tukeminen

- a) Tutkimuksen ja innovoinnin tukeminen ja osaamisen kehittäminen
- b) Yrittäjyyden ja uusien liiketoimintamahdollisuuksin tukeminen

C. Euroopan autonomian lujittaminen avaruuteen pääsyssä ja sen käytössä turvatussa ja turvallisessa ympäristössä

- a) Euroopan autonominen pääsy avaruuteen ja sen säilyttäminen
- b) Radiotaajuuksien käyttöoikeuden varmistaminen
- c) Kriittisen eurooppalaisen avaruusinfrastruktuurin suojaamisen ja sietokyvyn varmistaminen

---

<sup>(3)</sup> Korkean tason foorumi – Avaruus sosioekonomisen kestäväpohjaisen kehityksen moottorina, Dubai, 24. marraskuuta 2016.

d) Siviili- ja turvallisuuspuolen avaruustoiminnan yhteisvaikutuksen lisääminen

D. Euroopan aseman vahvistaminen maailmanlaajuisena toimijana ja kansainvälisen yhteistyön edistäminen.

### 3. Yleistä

3.1 ETSK on aina hyvin aktiivisesti antanut avaruuskysymyksissä tukensa komissiolle ja sidosryhmille.

3.2 ETSK on avaruusalaista antamissaan lausunnoissa asettanut seuraavat painopisteet:

- Luodaan aloitteellisia politiikkoja pk-yrityksiä varten ja työllisyyden tukemiseksi.
- Otetaan avaruusalan kapasiteettiensa ja intressiensä kehittämistä aloittelevat jäsenvaltiot mukaan avaruustoimintaan.
- Parannetaan merkittävästi eurooppalaista hallintoa.
- Otetaan kansalaisyhteiskunta mukaan strategisten valintojen määrittelyyn.
- Investoidaan alalle ja nostetaan esiin rahoituksen ja investointirahastojen rooli.
- Tuetaan tutkimus- ja kehittämistoimia ja edistetään ilmailu- ja avaruusalan sekä teknologian tutkimusohjelmia kaikilla tasoilla.
- Kehitetään avaruusalan yhteistyötä eurooppalaisten, kansallisten ja alueellisten viranomaisten, yritysten ja loppukäyttäjien kanssa.

### 4. Erityistä

#### 4.1 *Avaruusstrategia ja MRK* <sup>(4)</sup>: *rahoitusnäkökohdat*

4.1.1 Kunnianhimoinen strategia vaatii kunnianhimoista budjettia. Komission mukaan EU:n avaruusbudjetti on toiseksi suurin maailmassa. Se on yhdistelmä Euroopan unionin budjetista, jäsenvaltioiden omista avaruusbudjeteista ja Euroopan avaruusjärjestön (ESA) budjetista. Yhdysvaltojen budjetti on lähes nelinkertainen EU:hun verrattuna. On hyvin vaikeaa arvioida Venäjän ja Kiinan todellista rahankäyttöä avaruusallalla, sillä kaikki niiden avaruustoimia koskevat tiedot eivät ole julkisia. Toisaalta, kun verrataan avaruusbudjetteja BKT-osuuksina, Eurooppa on vasta kuudennella sijalla.

4.1.2 Euroopan komission kunnianhimoiset tavoitteet vaativat valtavien investointien mobilisointia, ja julkisella sektorilla ei ole niihin yksin varaa. Yksityisten sijoittajien, pankkialan, investointirahastojen ja muiden rahoitusalan sidosryhmien osallistuminen on ratkaisevan tärkeää tutkimuksen ja uusien sovellusten kehittämisen tukemiseksi.

4.1.3 Tiedonannossa ei korosteta tai tueta riittävästi pk-yritysten ja erityisesti innovoivien startup-yritysten ratkaisevan tärkeää roolia. Sitä tulisi vahvistaa. Vaikka niiden vahvuuksiin innovoinnin alalla kiinnitetään enemmän huomiota, ehdotetut rahoitusratkaisut eivät vastaa alan todellisiin ongelmiin, joista yksi on krooninen rahoitusvaje. Asiaan liittyvien suurten riskien vuoksi pankkijärjestelmä on vastahakoinen tukemaan innovointia. Monien pk-yritysten on mahdotonta osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin, koska ne on usein räätälöity suuren mittakaavan toimijoille. Näin ollen pk-yrityksiä tulisi tukea enemmän laatimalla kyseisen kokoluokan yrityksille tarkoitettuja tarjouskilpailuja. Lisäksi myös alihankinnan avaaminen laajemmalle pk-yritysten joukolle suurempien hankkeiden kohdalla olisi askel oikeaan suuntaan. Horisontti 2020 -ohjelmalla ja muilla T&K -ohjelmilla on tärkeä rooli, ja niiden käyttö tulisi maksimoida pk-yritysten kannalta.

4.1.4 ETSK on huolestunut brexitin mahdollisista vaikutuksista ja sen seurauksista Euroopan avaruustoimille. Yhdistynyt kuningaskunta on yksi johtavista jäsenvaltioista avaruusallalla. EU:n on näin ollen pohdittava mahdollisia keinoja tehdä yhteistyötä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa avaruusallalla.

---

<sup>(4)</sup> Monivuotinen rahoituskehys (MRK).

## 4.2 Valmiuksien kehittäminen jäsenvaltioissa

4.2.1 Kaikki EU:n jäsenvaltiot eivät osallistu tiiviisti avaruustoimintaan, eikä avaruustoiminnan hyötyjä valitettavasti ymmärretä kaikilla (yksityisillä ja julkisilla) aloilla. Esimerkiksi julkisella sektorilla avaruustoimia voidaan hyödyntää tehokkaasti useilla eri aloilla, joihin kuuluvat muun muassa ajantasainen aluevalvonta, rakennusten eristysten tehokkuuden seuranta, laittomien kaatopaikkojen havaitseminen ja paljon muuta.

4.2.2 EU:n avaruusalan kilpailukyvyn varmistamiseksi on erittäin tärkeää ottaa mukaan kaikki jäsenvaltiot, jotka ovat aloittelemassa kapasiteettiansa kehittämistä alalla ja joilla on kiinnostusta avaruustoimintaan, yhdessä niiden sidosryhmien, elinkeinoelämän toimijoiden, tutkijoiden ja muiden instituutioiden kanssa. Komission tulisi harkita tähän liittyviä konkreettisia toimenpiteitä.

## 4.3 Hallinto

4.3.1 Komitea pitää tervetulleena, että hiljattain hallinnointikysymyksistä käyty keskustelu, johon ETSK on viitannut useammassa aiemmassa lausunnossaan, on saatu päätökseen. ESA:n strategia vahvistettiin ESA:n ministerineuvostossa joulukuussa 2016 (mm. budjetin jakautuminen eri ohjelmien välillä kaudella 2017–2021). EU:n ja ESA:n strategiat eivät enää eroa toisistaan vaan täydentävät toisiaan.

## 4.4 Tuotantoketjun loppupään palvelut ja infrastruktuurivaatimukset

4.4.1 On perustettava **kiireellisesti** massadatakeskuksia Copernicuksen kautta saadun datan tallennusta, esikäsittelyä ja analysointia varten. Mahdollisuus käyttää aiempia tietoja yhdessä Copernicus-järjestelmän kanssa on myös erittäin tärkeää uusien välineiden kehittämiseksi alalla.

4.4.2 EU on sitoutunut kunnianhimoiseen COP21-sopimukseen ja kestävä kehityksen tavoitteisiin. ETSK korostaa, että satelliittipohjaiset seurantajärjestelmät ja massadatan käsittelylaitokset maassa ovat avain sekä paikallisten että maailmanlaajusten sitoumusten täytäntöönpanon onnistumiseen. On selkeä tarve uusille ilmastomuutokseen liittyville välineille, joita ETSK on vaatinut aiemmissakin lausunnoissaan (esimerkiksi asiakokonaisuus NAT/696)<sup>(5)</sup>.

4.4.3 Kuten COP21-sopimuksessa todetaan, LULUCF:illa<sup>(6)</sup> on merkittävä rooli ilmakehässä nykyisin olevan hiilidioksidin sitomisessa. Metsät ovat hiilinieluja, ja metsien tilan tarkalla päivittäisellä seurannalla voidaan ehkäistä laittomia hakkuita ja kannustaa aktiiviseen metsänhoitoon, myös nopeakasvuisten puiden lisääntymiseen, sekä mahdollistaa metsäpalojen varhainen havaitseminen ja ehkäisy. Nykyisissä EU-ehdotuksissa, jotka sallivat hiilidioksidipäästöjen kompensoimisen teollisuuden ja liikenteen kaltaisilla aloilla käyttämällä metsään pohjautuvia hiilinieluja tai metsänkasvun avulla, painotetaan huomattavasti enemmän taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä näkökohtia. Ehdotuksista käy selkeästi ilmi Copernicus-ohjelmaan perustuvien seurantavälineiden kiireellinen tarve. Nämä välineet ovat kansainvälisesti katsoen ratkaisevan tärkeitä, sillä niiden avulla voidaan seurata tarkkaan ajankohtaista edistymistasoa ilmastomuutoksen hillitsemisessä ja hiilen sitomisessa maailman eri valtioissa.

4.4.4 ETSK tunnustaa, että satelliittipohjaisilla seurantajärjestelmillä ja datakeskuksilla on tulevaisuudessa suuri merkitys kestäväpohjaisen elintarviketuotannon kannalta. Erityisen suurta hyötyä on tarjolla täsmäviljelyssä jo senkin vuoksi, että Galileo ja GNSS voivat säästää fossiilisia polttoaineita. Lisäksi eri spektreissä otettuja Copernicus-kuvia käyttävillä ohjelmistoilla voidaan tunnistaa tarkkaan alueet, joilla kosteus- tai ravinnetasot ovat joko riittämättömiä tai liian korkeita, mikä mahdollistaa vesi- ja ravinnevärien korjaamisen ja näin makean veden säästämisen ja lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön minimoimisen. Tämä parantaa merkittävästi maanviljelyjärjestelmien kestävyyttä, edistää kasvitautien varhaista havaitsemista ja ehkäisyä, ennustaa tulevia satoja ja takaa sekä merkittäviä taloudellisia hyötyjä että hyvin myönteisiä vaikutuksia yhteiskunnan ja ympäristön kannalta.

4.4.5 Täsmäilmatiedettä tulisi kehittää edelleen, jotta voidaan edistää äärimmäisten sääolosuhteiden varhaista havainnointia ja ehkäisyä tai varautumista ja estää näin elintarvikehävikkiä maataloilla. Sillä voidaan myös suojella ihmisiä terveyteen tai omaisuuteen kohdistuvilta uhilta.

<sup>(5)</sup> ETSK:n lausunto – Taakanjako 2030 sekä maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous (LULUCF), EUVL C 75, 10.3.2017, s. 103

<sup>(6)</sup> Maankäyttö, maankäytön muutokset ja metsätalous (LULUCF).

#### 4.5 Tiedottaminen, koulutus ja tietoisuus

4.5.1 ETSK käynnisti vuonna 2014 "avaruus- ja yhteiskunta" -hankkeen, jonka puitteissa kumppanit ovat korostaneet tarvetta edetä ottamalla koko yhteiskunta mukaan keskusteluun Euroopan roolin merkityksestä avaruusalalla. Euroopan kansalaisyhteiskuntaa on kuultava asianmukaisesti, jotta sen odotukset ja tarpeet voidaan ymmärtää.

4.5.2 Komission tiedonanto ei sisällä yhtään viittausta tähän strategiseen haasteeseen, vaikka Euroopan avaruusstrategiasta järjestettiin julkinen kuuleminen vuonna 2016. Avaruuspolitiikkaa koskeva keskustelu on perinteisesti rajattu kattamaan ensisijaiset sidosryhmät, ja siinä on yksinkertaisesti jätetty huomiotta se tosiasia, että jos halutaan kehittää kuluttajasuuntautuneita markkinoita, kuluttajien on tunnettava teknologian tarjoamat edut ja mahdollisuudet ja oltava tietoisia niistä.

4.5.3 Jokaisella suurella toimijalla on oma viestintästrategiansa, mutta suurelle yleisölle esitettävä yhteinen visio tai strateginen suunnitelma puuttuu. ETSK katsoo, että strategiaa ei voida toteuttaa ottamatta toimintasuunnitelmaan mukaan kansalaisyhteiskunnan – julkisia ja yksityisiä – sidosryhmiä.

4.5.4 Loppukäyttäjille tarkoitettuja kokouksia tulisi järjestää alueellisella, kansallisella ja EU-tasolla. On myös järjestettävä tiedotuskampanjoita, joihin paikallisviranomaiset osallistuvat aktiivisesti.

4.5.5 ETSK kehottaa komissiota ja keskeisiä kumppaneita luomaan "avaruus ja yhteiskunta" -portaalin yhteistyössä julkisten ja yksityisten järjestöjen ja yrittäjien kanssa. Tiedon ja valistuksen olisi kuuluttava uuden avaruuspolitiikan tärkeimpiin painopisteisiin, sillä sen tavoitteena on viime kädessä vastata kansalaisten todellisiin tarpeisiin.

Bryssel 30. maaliskuuta 2017.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean  
puheenjohtaja  
Georges DASSIS*

---